

Kónya István tájékoztatója

A Kúria alkotmányos kötelezettségének teljesítése során vigyáz a jog épségére és jogegységesítő tevékenységet folytat. Ezeknek a legrangosabbik formája a jogegységi eljárás és jogegységi határozat, amelyről a büntető ügyszakot illetően majd kollégiumvezető úr szól néhány szót. Magam egy másik műfajról szeretnék említést tenni, illetve annak néhány termékéről. Az elvi határozatokról, amelyeket a Kúria elvi tanácsa választ ki közzététel céljával. Azzal a szándékkal, hogy az ítélkezési gyakorlatot egységesítse, orientálja. Ebben az elmúlt félévben több ilyen döntés született, ezek között első helyen egy rágalmazás tárgyában született döntést emelnék ki, amelyben a Kúria elvi éllel mondotta ki mindennek előtt anyagi jogilag azt a tételt, hogy a becsület csorbítására alkalmas tényállítás lehet különböző internetes portálokon annak közzététele, hogy egy felsőoktatási intézmény hallgatói önkormányzatának a vezetője súlyos megítélésű, nemi erkölcs elleni bűncselekményt tusolt el és közpénzeket tulajdonított el. Ez tehát tartalmában olyan, ami a becsület csorbítására alkalmas lehet. Ebben az ügyben felülvizsgálatként került a marasztaló határozatokat tartalmazó bírói döntés a Kúriára, ahol a Kúria megállapította a rendkívüli perorvoslat során, hogy felülvizsgálati ok valósult meg és hatályon kívül kellett helyezni a döntését, mert a bíróságok elmulasztották annak a büntethetőségi akadálynak a vizsgálatát, amely a valóság bizonyítására irányul, tudni illik nem büntethető az elkövető a rágalmazás miatt, ha az állított tény valósnak bizonyul. A valóság bizonyítását pedig a közérdek és bárki jogos érdeke indokoltta teheti. Ebben a körben a Kúria kifejtette azt, hogy a hallgatói önkormányzat vezetője az a hallgatók testülete által megválasztott olyan tisztségviselő, aki a hallgatók ügyeivel foglalkozik, közérdekű tevékenységet végez és közpénzből kapja a fizetését, ezért közszereplő. A közszereplő tevékenységével kapcsolatos minden olyan információ, amely arra vonatkozik, hogy az illető követett-e el bűncselekményt vagy sem, az olyan tényező lehet, amely motiválhatja, szükségessé teheti a valóság bizonyítását. Ezt tehát körültekintően és gondosan kell vizsgálni és ebben az ügyben ennek elmulasztása az ügy érdemi elbírálását hátráltatta, ezért az ügyet, a határozatokat a Kúria hatályon kívül helyezte és új eljárást rendelt el. Alkotmánybírósági határozatokra is visszatekintve értelmezte a Kúria ebben a határozatában a közszereplő és közéleti szereplő fogalmát rámutatva arra, hogy a kettő nem mond ellent egymásnak, hanem a közéleti szereplő a közszereplő fogalmának egy

olyan halmaza, amellyel kapcsolatban a fokozott tűrés kötelezettséget indokolt vizsgálni, noha ez sem lehet korlátlan. A hallgatói önkormányzat vezetője azonban közszereplőnek minősült és az ő életvezetésével, tevékenységével kapcsolatos tényeknek a tisztázása az közérdekű volt, ezért a valóság bizonyításának elmulasztása hatályon kívül helyezéshez vezető szabálysértés lehet.

A másik elvi határozat, amely ugyancsak ebben a félévben került közzétételre az óriásplakátok megrongálásáról szól. Ez úgy gondolom, hogy köztudomású, hogy különböző hirdetményeket, szövegeket és képi ábrázolásokat tartalmazó óriásplakátokat hajlamosak az ellenkező gondolatokkal foglalkozók vagy ellenkező véleményt képviselők megrongálni, összefesteni és azokat vagy megismerhetetlen tartalmúvá tenni vagy eltorzított jelentéstartalommal olvashatóvá tenni e magatartásukkal. Az óriásplakát ez által az eredeti tartalom és eredeti szándék megjelenítésére képtelenné váltak és helyreállításuk bizony költségbe került, anyagi ráfordításba kerül, ezért a Kúria elvi éllel mondtotta ki, hogy az óriásplakát vagyontárgy, melynek pénzben kifejezhető értéke van, firkálással, festéssel, szennyezéssel történő megváltoztatása rongálást valósít meg, mert e magatartások a vagyontárgy eredeti felületét, esztétikai megjelenését elcsúfítják és az eredeti állapot helyreállítása csak anyagi ráfordítás árán lehetséges. Ebben az esetben az eredeti állapot helyreállításának költsége a rongálással okozott kár. A falfirka büntetőjogilag nem közömbös magatartás, a rongálás tényállásszerűségének megállapítására adhat okot és az elkövetési tárgy bármely köz- vagy magántulajdonban levő vagyontárgy felületén a tulajdonos engedélye nélkül létrehozott jel, ábra vagy felirat lehet. Igen fontos a harmadik tételnek a döntése, amely kimondja azt is, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága a büntetőjogi felelősségre vonás általános akadályának nem tekinthető. Alapjoggyakorlásra hivatkozás önként nem igazolható. Tehát különböző műemléképületeink felületének, díszítőelemeinek festékszóróval történő elcsúfítása vagy akár a középület bejáratának, lépcsősorának átmázolása, amelynek helyreállítása adott esetben közel fél millió költséget is felemészthet és egész vagy fél napi munkájába kerül ez azoknak, akik ezt elvégzik, ez tehát büntetőjogi értékelést nyerhet és nem lehet a szándékos deliktumot megvalósító magatartást a véleménynyilvánítás szabadság mögé elrejteni, arra hamis módon hivatkozni.

A következő elvi döntés, melyet említeni kívánok az önkormányzati képviselők felelősségéről szól és ez a döntés egy szándékos vagyonelleni bűncselekmény kapcsán a hűtlenkezelés,

illetőleg az ügyben még alternatív módon merült fel, hogy hanyagkezelés vagy hűtlenkezelés végülis az ügyben a hűtlenkezelés büntette került megállapításra és ez nagyértékű, a belvárosban levő állami tulajdonú önkormányzati kezelésű ingatlanoknak az elidegenítéséről szól. Ebben a döntésében a Kúria rámutatott arra, hogy az önkormányzat testülete működése során döntéseit természetes személy tagjainak szavazata által hozza meg. A testület tagjai a testületi döntést létrehozó szavazataikért felelősséggel tartoznak, mely felelősségük a testületi döntésben nem oldódik fel, nem tűnik el. Az önkormányzati képviselő-testületben elfoglalt helye és a gazdálkodás során kifejtett képviselői tevékenysége megalapozhatja büntetőjogi felelősség vizsgálatát, ha leadott szavazatával beláthatóan olyan döntés meghozatalához járul hozzá, amely valamely bűncselekmény törvényi tényállásának ismérveit valósítja meg. Itt a konkrét esetben arról van szó, hogy az önkormányzat tulajdonában levő korlátozottan forgalomképes műemlékjellegű épületek elidegenítéséről történt testületi döntés, amely a vagyongazdálkodás körében tartozik. Ennek során az önkormányzati tulajdont képező ingatlanok az önkormányzati lakás és vagyonrendeleti szabályait megszegve versenyeztetési eljárás nélküli a határozat javaslatban szereplő forgalmi értéken aluli vételárat tartalmazó adásvételi szerződés megkötésére felhatalmazást adó döntés, melynek jogosultja a polgármester volt, ez alkalmas a hűtlenkezelés büntettének a megvalósítására abban az esetben, ha ennek a döntésnek a következtében az elidegenítés forgalmi értéken alól, a versenytárs kizárásával és más szereplők kizárásával valósul meg és ennek folytán az önkormányzat vagyonában 162 millió forint vagyoni hátrány keletkezik. Ebben az esetben a szavazatukat leadó önkormányzati képviselőknek azt kellett belátni, és ez a tudati elem vezetett a bűnösség megállapításához, hogy két rájuk kötelező jogi normának a félretétele és kifejezetten olyan döntés meghozatala, amely egy lényegesen forgalmi értéken aluli értékesítést tesz lehetővé, kifejezetten úgy, hogy egy előre meghatározott javasolt kedvezményezett cég kapja majd meg ezeket a nagyértékű ingatlanokat, ez a vagyonkezelői kötelezettség megszegését és a vagyoni hátrány okozását eredményezi, amellyel kapcsolatban a hűtlenkezelés megállapíthatóvá válik és az igennel szavazó képviselők tettesi vagy részesi felelőssége felmerül.

Akkor szólok egy másik témáról, amely elvi döntésként került közzétételre, az elvi döntés azt jelenti, hogy itt alsóbb bírósági határozatról van szó, amelyet a Kúria elvi kiválasztó tanácsa olyan jelentőségűnek értékelt elvi tartalma miatt, hogy a kúriai döntésekben közzétette. Ez

büntetés-végrehajtási bírói határozatról szól, tárgya feltételes szabadságra bocsátás, ahol a büntetés-végrehajtási bíró az intézet előterjesztése ellenére nem bocsátotta az elítéltet feltételes szabadságra, jól lehet magatartása a büntetés végrehajtása során kifogástalan volt, és számos dicsérettel is rendelkezett. Ennek ellenére az elutasító döntésében a büntetés-végrehajtási bíró kifejtette, hogy az elítélt az általa elkövetett bűncselekmény jellegét, valamint az elkövetett bűncselekményben játszott szerepét is tekintve, annak különös tárgyi súlyára és közfelháborodást kiváltó jellegére is figyelemmel nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a társadalom védelme megengedné az elítélt feltételes szabadságra bocsátását, nem lehet úgy tekinteni, illetve arra a következtetésre jutni, hogy a büntetés célja további szabadság elvonása nélkül is elérhető, ezért a feltételes szabadságra bocsátást mellőzte. Az ezzel kapcsolatban, ez ellen felhozott védői jogorvoslat azzal érvelt, hogy a büntetés-végrehajtási bíró döntésében gyakorlatilag az eredeti bűnösséget megállapító határozat érvelésére nyúlt vissza és ezeknek a körülményeknek a felemlegetésével a kétszeres értékelés tilalma ellen vétett. A másodfokú határozat, amely a büntetés-végrehajtási bíró határozatát helybenhagyta, tehát a törvényszék másodfokú tanácsának a határozata helyesnek ítélte a büntetés-végrehajtási bíró döntését, a büntetés-végrehajtási törvénynek az erre vonatkozó rendelkezéseit idézte be, amelyek már nem csak az elítélt viselkedését és az által kitöltött időt tekintik olyan szempontnak amelyet vizsgálni kell az elbocsátáskor, hanem az elkövetett cselekményre is tekintettel kell lenni és a már kitöltött szabadságvesztés, illetőleg még annak hátralevő részére nem vétett tehát a törvény ellen a bíró, mert azt a célt, amelyet a Büntető Törvénykönyv meghatároz, hogy tudni illik a büntetés célja a társadalom védelme, ezt a célt a Büntetés-végrehajtási Kódex is tartalmazza és ennek érvényesítése érdekében a büntetés-végrehajtási bírónak erre ugyancsak tekintettel kell lennie.

Köszönöm!